

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ 2017

Τὴν πορεία τοῦ Θεοῦ, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, πρὸς τὸ ἀνθρώπινο γένος καὶ τὴ δική μας πτωχεία καὶ ἀσθένεια μνημονεύουμε λατρευτικά καὶ σήμερα μέσα στοῦ ἑορταστικό καὶ ὀρθόδοξο κλίμα τῆς Ἀγίας μας Ἐκκλησίας.

Πορεύεται ὁ Θεὸς ἀνάμεσά μας. Πορευόμαστε καὶ ἐμεῖς οἱ υἱοὶ Του πρὸς Αὐτόν. Καὶ ὅπως ὁ πρωταθλητὴς τῆς πίστεως, ὁ Ἀβραάμ, καθὼς μᾶς ἐξιστορεῖ τὸ κείμενο τῆς Ἀγίας Γραφῆς, περιεπάτησε μαζί μέ τόν Μεγάλῃς Βουλῆς Ἀγγελο, ἔτσι καὶ ἐμεῖς οἱ κατὰ χάριν υἱοὶ Του περιπατοῦμε μαζί Του «ἡμέρας καὶ νυκτός», καθὼς καὶ στήν ἀτέρμονη Βασιλεία Του.

Εἶναι τὸ δῶρο τοῦ Θεοῦ πρὸς τόν ἄνθρωπο. Αὐτό μᾶς ὑπογραμμίζει ὁ ὑψιπέτης ἀετός τῆς Ἀποκαλύψεως, ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, στοῦ προοίμιου τοῦ Εὐαγγελίου του: «Ὅσοι δέ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ»¹.

Καὶ οἱ πορεῖες αὐτές τοῦ Χριστοῦ δέν χάνονται, ἀλλὰ φαίνονται καὶ μαθαίνονται στή ζωὴ τοῦ καθενός μας. «Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ἡ θεία χάρις, εἶναι ἡ ὁσμή τῆς παρουσίας Του. Ὁσφραϊνόμεθα τόν Ἀόρατο καὶ πληροφορούμεθα τὴν παρουσία Του. Ἔχουμε μέσα μας μία μυστικὴ αἴσθηση τοῦ Θεοῦ»². Γι' αὐτό καὶ ὁ Προφῆτης Δαβὶδ θά ὑπογραμμίσει χαρακτηριστικά: «Ἐθεωρήθησαν αἱ πορεῖαί σου, ὁ Θεός, αἱ πορεῖαι τοῦ Θεοῦ μου τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἁγίῳ»³.

Ἔτσι καὶ σήμερα, μυστικά μέσα στή Θεία Λειτουργία, ἀλλὰ καὶ καρδιακά μέσα στήν ὑπαρξὴ τοῦ καθενός μας, ὁ Χριστὸς γεννᾶται. «Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ», θά ἐξηγήσει ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς «ἀφοῦ μία φορὰ γεννήθηκε κατὰ σάρκα, γεννιέται πάντοτε ἀπὸ φιλανθρωπία πνευματικά σέ ὅσους θέλουν, καὶ γίνεται βρέφος διαπλάθοντας σ' αὐτούς τόν

¹ Ἰω. 1,12

² Ἀρχιμ. Αἰμιλιανοῦ Σιμωνοπετρίτου, Κατηχήσεις καὶ λόγοι 5, Σταθμοὶ στήν πνευματικὴ ζωὴ, ἐκδ. Ὁρμύλια 2003, σελ. 77

³ Ψαλμ. 67,25

εύατό Του μέ τίς ἀρετές»⁴. Ὁ ἄσαρκος Θεός Λόγος ἐξέρχεται τοῦ ἑαυτοῦ Του καί πορεύεται στόν ἀσθενοῦντα ἄνθρωπο. Ὁ Ἄκτιστος εἰσβάλλει στόν κτιστό κόσμο καί στήν ἱστορία λαμβάνοντας τήν ἀνθρώπινη σάρκα, χωρίς τήν ἁμαρτία, ἀπό τά πανάχραντα σπλάχνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, μέ μοναδικό σκοπό τή θέωση τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀνοίγει ἡ κεκλεισμένη πύλη τῆς Ἑδέμ, τήν ὁποία μέ τήν παρακοή τους ἔκλεισαν οἱ Πρωτόπλαστοι. Δέν τήν φρουροῦν πλέον τά πύρινα Χερουβείμ, γιατί «ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ σήμερον ἠνώθησαν τεχθέντος τοῦ Χριστοῦ»⁵. Γι' αὐτό καί γεμᾶτος θαυμασμό μπροστά σ' αὐτό τό ἀπερινόητο μυστήριο τῆς Σαρκώσεως ψάλλει ὁ ἱερός ὕμνογράφος: «Σήμερον Θεός ἐπὶ γῆς παραγέγονεν, καί ἄνθρωπος εἰς οὐρανούς ἀναβέβηκεν»⁶.

Ἄς ἀφήσουμε ὅμως γιά λίγο «πᾶσαν τήν βιοτικήν μέριμναν», κατὰ τήν υπόδειξη τῆς Ἀγίας μας Ἐκκλησίας, καί μέ ὁδηγό τόν Μέγα Ἀθανάσιο ἃς εἰσοδεύσουμε ἀμυδρά στό ἀνέκφραστο αὐτό μυστήριο τῆς Θείας Ἐνανθρωπήσεως, στό ὁποῖο «ἡμεῖς γεγόναμεν ὑπόθεσις».

«Τῆς γάρ Ἐκείνου ἐνσωματώσεως ἡμεῖς γεγόναμεν ὑπόθεσις»⁷.

Πρῶτον. **«Υπόθεσις τοῦ Θεοῦ»** . Καί τοῦτο, γιατί ἀδιαφορήσαμε γιά τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Λατρεύσαμε τήν κτίση, παρά τόν Κτίσαντα. Διαρρήξαμε τή σχέση μας μαζί Του καί καταδικάσαμε τόν ἑαυτό μας στή φθορά καί στό θάνατο.

Πόσο ὠραῖα μᾶς τονίζει τήν ἀλήθεια αὐτή προφητικά ὁ Προφήτης καί βασιλεύς Δαβίδ: «Παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καί ὡμοιώθη αὐτοῖς»⁸. Γι' αὐτό καί ὁ Ἅγιος Κύριλλος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας θά τονίσει πῶς, ἐπειδή

⁴ Ἀγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Κεφάλαια Διάφορα Θεολογικά τε καί Οἰκονομικά καί περί ἀρετῆς καί κακίας, Ἑκατοντάς πρώτη, κεφ. η', Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν, Πατερικαί ἐκδόσεις «Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσσ/κη 1995, σελ. 19

⁵ Β' Τροπάριον Λιτῆς τῆς ἐορτῆς

⁶ Αὐτόθι

⁷ Μεγάλου Ἀθανασίου, Λόγος Β', Περὶ ἐνανθρωπήσεως, κεφ. 4, ΕΠΕ 1,236

⁸ Ψαλμ. 48,12

«εὗρε ἀποκτηνωθέντα τόν ἄνθρωπον ... γι' αὐτό καί τοποθετήθηκε στή φάτνη ἀντί τροφῆς, ὥστε, μεταβάλλοντας τήν κτηνώδη ζωή μας, νά ἐπανέλθουμε στή φρόνηση πού ταιριάζει στόν ἄνθρωπο»⁹.

Καί ἐνῶ ἀπό τή φύση του ὁ ἄνθρωπος εἶναι χοϊκός, ἄρα καί θνητός, μέ τό δῶρο πού τοῦ δόθηκε ἐξ ἀρχῆς, ἂν διατηροῦσε τή σχέση του μέ τό Θεό θά ἄμβλυνε τή φθορά τῆς χοϊκῆς καταγωγῆς του καί θά ἔμενε ἄφθαρτος. Καί μένοντας ἄφθαρτος, θά ζοῦσε ὡς Θεός¹⁰.

Δεύτερον. «Υπόθεσις τοῦ Θεοῦ». «Ἰδών ὁ Πλάστης ὁλλύμενον, τόν ἄνθρωπον χερσίν ὃν ἐποίησε, κλίνας οὐρανούς κατέρχεται»¹¹. Βλέποντας, δηλαδή, ὁ Πλάστης τόν ἄνθρωπο, πού τόν ἔπλασε μέ τά ἴδια Του τά χέρια, νά χάνεται (ἀπό τήν παρουσία τῆς ἁμαρτίας καί τοῦ θανάτου), κατεβαίνει ἀπό τοὺς οὐρανούς στή γῆ.

«Ὁ Πανάγιος Λόγος ἔρχεται εἰς τά ἴδια, γιά νά προσοικειωθῇ τόν ξενωθέντα ἄνθρωπον. Σπαργανοῦται, γιά νά συναγάγῃ τά ἐσκορπισμένα. Τρέφεται ἐκ μαζῶν τῆς Παρθένου, γιά νά μᾶς θρέψῃ πνευματικῶς. Λαμβάνει μορφήν δούλου, γιά νά ἀφαρπάσῃ ἐκ τῆς δουλείας τοὺς ἀνθρώπους»¹².

«Διά τοῦτο ὁ ἀσώματος καί ἄφθαρτος καί ἄυλος Λόγος τοῦ Πατρὸς ἔρχεται στή δική μας χώρα, χωρίς βεβαίως καί προηγουμένως νά βρίσκεται μακριά ἀπό ἐμᾶς διότι ἀπό κανένα σημεῖο τῆς κτίσεως δέν ἀπουσιάζει, ... καί ἐμφανίζεται ὡς ἄνθρωπος συγκαταβαίνοντας ἐξαιτίας τῆς φιλανθρωπίας Του πρὸς ἐμᾶς. Καί ἐπειδὴ αὐτός εἶναι δυνατός καί δημιουργός τῶν ὅλων, ἐντός τῆς Παρθένου κατασκευάζει ναό γιά τόν ἑαυτό του, τό σῶμα, ... μέ τό ὁποῖο γνωρίζεται καί μέσα στό ὁποῖο κατοικεῖ, ... μέ σκοπό νά ἐπαναφέρει τοὺς ἀνθρώπους ἀπό τή φθορά στήν ἀφθαρσία καί νά τοὺς

⁹ Ἀγίου Κυρίλλου Ἀρχ/που Ἀλεξανδρείας, Ἑξήγησις ὑπομνηματική εἰς τό κατά Λουκᾶν Εὐαγγέλιο, κεφ. β', ΕΠΕ 25,178-179

¹⁰ Μεγ. Ἀθανασίου, ὁ.π. σελ. 236-238

¹¹ Α' Ὑδὴ τοῦ Κανόνος τῆς ἐορτῆς

¹² Μητροπολίτου Βελγίου Αἰμιλιανοῦ, Ὁλβιος φάτνη, Θεσσ/κη 1982, σελ. 20

ζωοποιήσει ... μέ τή χάρη τῆς Ἀναστάσεως καί νά ἐξαφανίσει ἀπό ἐπάνω τους τό θάνατο»¹³.

Μέ τήν παρουσία Του ἀνακαινίζει τήν παλαιωθεῖσα ἀπό τήν ἁμαρτία φύση τοῦ Ἀδάμ, τήν ἀνακαινίζει μέ τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, φωτίζει τό νοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἐνισχύει τή θέλησή του, καθαρίζει τήν καρδιά του καί ἐνδυναμώνει τό πνεῦμα του, ὥστε μέ τή δική του συνενέργεια νά ἀπολαύσει τά ἀγαθά τῆς Βασιλείας Του.

Γι' αὐτό καί ἐνδύεται τά σπάργανα, γιά νά διαρρήξει τά δεσμά τῆς ἁμαρτίας¹⁴, πού τόν κρατοῦν καθηλωμένο στή γῆ. Καταγράφεται ὡς δοῦλος¹⁵, προκειμένου νά μᾶς ἐλευθερώσει ἀπό τή δυναστεία τοῦ ἀρχεκάκου καί νά μᾶς καταγράψει «ἐν βίβλῳ ζωῆς» αἰωνίου¹⁶.

Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί,

Φτωχοί καί πάλι φέτος καί ἀνυπόληπτοι στά μάτια τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, στούς ὁποίους στηριχθήκαμε γιά νά μᾶς βοηθήσουν. Σταθήκαμε στά πολλά ὑλικά καί ψεύτικα φῶτα πού μᾶς προσέφεραν καί ξεχάσαμε ἢ μᾶλλον διαγράψαμε ἀπό τή ζωή μας τό νοητό Ἥλιο τῆς Δικαιοσύνης, πού εἶναι ὁ Χριστός.

Καί τώρα εἶναι ἐπιτακτική ἀνάγκη νά ἐπιστρέψουμε στίς ρίζες τῆς πίστεώς μας, στό ἀπέριττο Σπήλαιο καί στή πτωχή Φάτνη τῆς Βηθλεέμ, ἐκεῖ πού ὑπάρχει ἡ πραγματική τρυφή καί πού στήν ἔσχατη πτωχεία διαλάμπει ὁ ἀνεξάντλητος πλούτος τῆς Θεότητός Του¹⁷. Αὐτός ὁ πλοῦτος θά μᾶς βγάλει ἀπό αὐτή τή φοβερή κρίση.

Μέσα, λοιπόν, σ' αὐτή τήν παγερή καί πάλι νύκτα τοῦ 21^{ου} αἰῶνος, μέ τό αἷμα τῶν συνανθρώπων μας νά τρέχει στή γῆ καί μέ τά δάκρυα νά ἀνυψοῦν τά πρόσωπα τῶν πτωχῶν καί

¹³ Μεγ. Ἀθανασίου, ὁ.π. σελ. 245-247

¹⁴ «σειράς ἁμαρτημάτων λύων διάσπαργάνων», Δοξαστικόν τῶν Ἀποστίχων τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς

¹⁵ «ἀπεγράφησαν οἱ λαοί τῷ δόγματι τοῦ Καίσαρος», Δοξαστικόν τῶν Στιχηρῶν τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς

¹⁶ Φιλ. 4,3

¹⁷ πρβλ. Οἶκος τοῦ Ὁρθροῦ τῆς ἑορτῆς

τῶν πονεμένων, ἔπειτα ἀπό τὰ τόσα φῶτα τοῦ πολιτισμοῦ πού τελικά ἀποδείχθηκαν ἀσήμαντα καί ἀνίσχυρα νά βοηθήσουν τόν πεπτωκότα ἄνθρωπο καί νά δώσουν νόημα καί ὄραμα στή ζωή του, χρειάζεται νά ἀκούσουμε καί πάλι τό ἐλπιδοφόρο μήνυμα τοῦ Οὐρανοῦ: «ὅτι ἐτέχθη ἡμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστός Κύριος, ἐν πόλει Δαυεὶδ»¹⁸.

Ἄς ἀναλογισθοῦμε αὐτήν τήν εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ καί τήν περίσσεια τῆς χάριτός Του¹⁹ πρὸς ὅλους μας καί πού μᾶς χάρισε τιμή καί δόξα πού ὑπερβαίνουν κατὰ πολύ τή φύση μας.

Ἄς γευθοῦμε αὐτήν τήν εὐεργεσία.

Ἄς εἴμαστε συνδεδεμένοι μαζί Του.

Ἄς ἀπαλλαγοῦμε ἀπό τή βάρβαρη συνήθεια τῆς ἀδιαφορίας.

Ἄς προσπαθήσουμε, ἀκόμη, στό μακρὺ δρόμο τῆς ζωῆς μας, νά Τόν συναντήσουμε.

Ἔτσι μόνο θά γιορτάσουμε ἀληθινά Χριστούγεννα, ἔχοντας μέσα στό χῶρο τῆς καρδιάς μας ζωντανή τήν παρουσία Του.

Αὐτή τήν πανευφρόσυνη ἡμέρα, πού ὁ Νέος Ξένος τῆς Βηθλεέμ συναντᾷ ἐμᾶς τούς ξένους τοῦ Οὐρανοῦ καί μᾶς χαρίζει αὐτήν τήν ἀνυπολόγιστη εὐεργεσία, ἐνώνω μαζί σας καί τίς δικές μου πτωχές εὐχές καί σᾶς εὐχομαι υἰγεία, προκοπή βίου καί πίστεως καί ἐκπλήρωση πάσης εὐγενοῦς ἐπιθυμίας σας.

Εὐχέτης πρὸς τόν Σαρκωθέντα Κύριο

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Ο ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ

¹⁸ πρβλ. Λουκ. 2,11

¹⁹ Ρωμ. 5,17